

A KRÓNIKUS FÁJDALOM BETEGKÖZPONTÚ MEGKÖZELÍTÉSE

Eőry Ajándék MD, PhD, OMD

SEMMELWEIS UNIVERSITY

Department of Family Medicine

<http://semmelweis.hu>

Vázlat

- Krónikus fájdalomban szenvedő beteg esetismertetése
- A betegközpontú megközelítés előnyei (a beteg erőforrásai és gyenge pontjai)
- A terápiaválasztás szempontjai

PJ férfibeteg

- 56 éves
- Felsőfokú végzettség (agrár, teológia)
- Dolgozik – kétszer jelentkezett leszázalékolásra, de egyszer sem sikerült
- Házas, négy gyermek édesapja
- 1.80 m, 93 kg (BMI: 28.7 kg/m²)
- mozgás: heti 3-5 alkalom, 5-10 perc/alkalom, nem dohányzik, nem iszik alkoholt vagy kávé, nem használ drogokat
- vallásos (lelki vezetője van, Keresztes Szent János tanaiban mélyedt el, családjával közösen olvassák és próbálják átültetni a gyakorlatba)

Jelenlegi panaszok (2018 november)

- Gazdasági helység tetejéről leesett a fenekére, thoracalis és lumbalis régióban, a gerincoszlop mentén fájdalma jelentkezett
- 1 kg-nál nehezebb terhet nem tudott emelni

November óta heti két alkalommal jár hozzám kezelésre. Minden alkalommal egy családtagja (felesége, valamelyik gyereke hozza, mert nem vezet – 6-8 órát vesz ez el az ő életükből).

Jelenlegi panaszai (2019 Jan-Júli)

- Fájdalmai egy hónapon belül rendeződtek, de közben újabb panaszok jelentkeztek.
- A fő forrás, hogy szeretetlenséget érez maga körül. Ha ilyen periódusban hideg szél éri, akkor tarkótáji, majd halántéktáji fájdalmai jelentkeznek, melyek az orcákba sugároznak, hányingerrel járnak és hányással oldódnak.

Jelenlegi panaszai (2019 Jan-Júli)

- Ebben az időben történt, hogy legidősebb fia beleszeretett egy lányba, akivel össze szeretett volna költözni.
- A családok közti értékrendbeli különbség heves vitákat eredményezett a fiú és szülei, illetve a fiú szülei és a lány szülei között (végül a kapcsolat fel is bomlott).
- A viták által kiváltott feszültség hatására bokatájon égő fájdalom jelentkezett, mely szimmetrikusan mindkét térdbe felsugárzott, súlyos esetben a csípőket is „nyaldosta”. Emellett tompa, enyhe nyomás jelentkezik állandóan a bal inguinalis régióban.

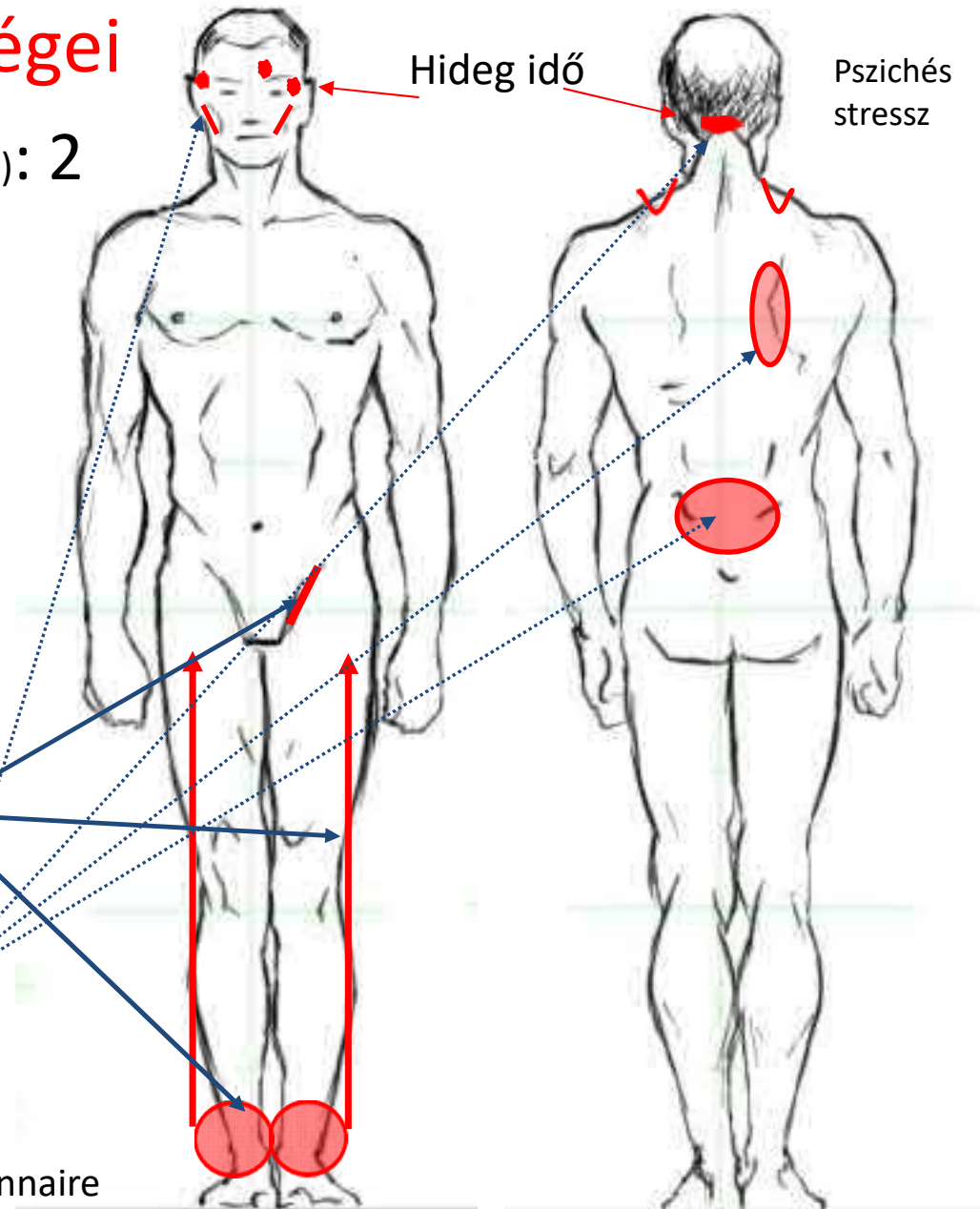
A fájdalom jellegzetességei

Jelenlegi intenzitás (10-es skálán): 2

Legerősebb fájdalom: 5-7

Fájdalom minősége:

Enyhe, zavaró

Mark the picture that best describes the course of your pain:

	Persistent pain with slight fluctuations	☒
	Persistent pain with pain attacks	☐
	Pain attacks without pain between them	☒
	Pain attacks with pain between them	☐

Pain detect, Short form of McGill pain questionnaire

Anamnesis

- 1996 varicocele operáció
- 2006 krónikus prosztatagyulladás, ofloxacin
- 2006 psychosis, depresszió, pánik betegség,
- 2008 érzékeny trigeminus, szél és hidegérzékenység (arc, lábak)
- 2014 thyreoidectomy (malignus tumor gyanúja, nem igazolódott) – azóta alkalomszerűen nehezített nyelés
- 2018 traumás gerinc sérülés, spondylolysthesis

Gyógyszerei: alprazolam, levothyroxine, metamizole-sodium, homeopátiás gyógyszerek

Fontos gyógyszerbiztonsági információ

Szisztémás és inhalációs kinolon és fluorokinolon antibiotikumok – rokkantság, hosszan tartó és potenciálisan visszafordíthatatlan mellékhatások kockázata valamint a felhasználás korlátozása

Az érintett hatóanyagok:

- ciprofloxacín
- levofloxacín
- moxifloxacín
- norfloxacín

Az EMA felülvizsgálta a szisztémás és inhalációs kinolon és fluorokinolon antibiotikumokat, hogy értékelje a súlyos, hosszan tartó (hónapokig vagy évekig tartó), rokkantság és potenciálisan visszafordíthatatlan mellékhatások kockázatát, amelyek elsősorban az izom-csontrendszert és idegrendszert érintik.

Az izom-csontrendszer súlyos mellékhatásai közé tartozik az ingyulladás, az ínszakadás, az izomfájdalom, az izomgyengeség, az ízületi fájdalom, az ízületi duzzanat és a járási zavar.

A perifériás és központi idegrendszer súlyos mellékhatásai közé tartozik a perifériás neuropátia, az álmatlanság, a depresszió, a fáradtság, a memóriaromlás, valamint a látás-, a hallás-, a szaglás- és az ízérzékelés romlása.

- A kinolon és a fluorokinolon antibiotikumok alkalmazásával kapcsolatban

íthatatlan
rendszer és az

összes kinolon- és
vallataikat.

gyulladás,

sek megelőzésére
s)

iem komplikált
időbetegség
yulladás és az akut
avasolt egyéb

- antibiotikumok nem megfelelőek.
- azon betegeknek, akiknél korábban kinolon vagy fluorokinolon antibiotikummal kapcsolatban súlyos mellékhatások jelentkeztek

„A fájdalom kellemetlen szenzoros és emocionális megtapasztalás, mely tényleges, vagy feltételezett szövetkárosodás eredményeként jön létre, vagy ilyen károsodással összefüggésben kerül leírásra.”

Valószínűsíthető
szövetkárosodás

Pszichés
distressz

hozzáállás

megtapasztalás

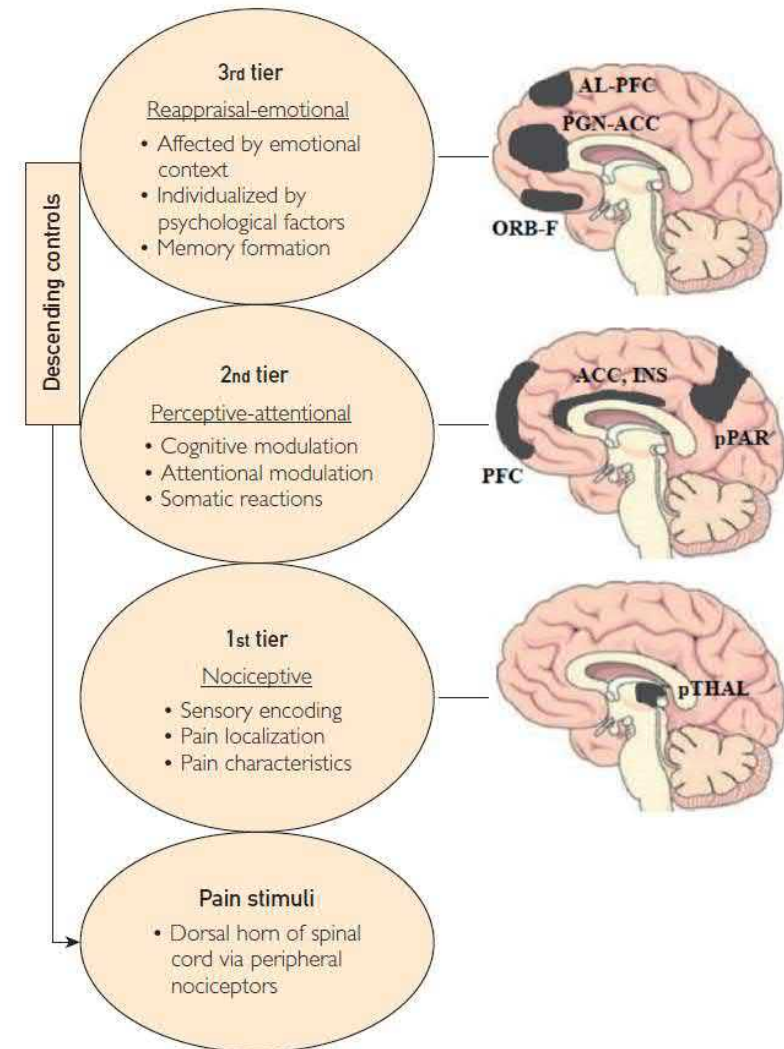
Pain definition of the International Association for the Study of Pain. <https://www.iasp-pain.org/Education/Content.aspx?ItemNumber=1698>
(accessed 06/09/2019)

Trunks ER et al.: Epidemiology of chronic pain with psychological comorbidity: prevalence, risk, course and prognosis. Can J Psych 2008.225-35 53(4)

Fájdalom és komorbid pszichés állapotok

- Depresszió (ACC, PFC)
- Szorongás (Thalamus, PFC, ACC)
- Szenvedélybetegségek (medialis PFC, nucl. accumbens)

Hooten MW: Chronic Pain and Mental Health Disorders: Shared Neural Mechanisms, Epidemiology, and Treatment. Mayo Clinic Proceedings 2016; 91(7):955-970

Stressz terhelés

- Egy családtag halála Igen Nem
- Különválás a házastársától/élettársától Igen Nem
- Munkahelyváltás a közelmúltban Igen Nem
- Anyagi nehézségek Igen Nem
- Költözés a településen belül Igen Nem
- Költözés másik településre Igen Nem
- Jogi problémák Igen Nem
- Új párkapcsolat kezdete Igen Nem
- Elégedett a munkájával? Igen Nem
- Nyomás alatt van-e a munkahelyén? Igen Nem
- Vannak-e problémái a munkatársaival? Igen Nem

Stressz terhelés

- Vannak komoly vitái közeli hozzátartozóival? Igen Nem
- Vannak komoly vitái másokkal? Igen Nem
- Volt-e közeli rokona súlyos beteg az elmúlt évben? Igen Nem
- Feszültnek érzi magát otthon? Igen Nem
- Egyedül él? Igen Nem
- Magányosnak érzi magát? Igen Nem
- Van olyan ember, akiben megbízhat? Igen Nem
- Jól kijön másokkal? Igen Nem
- Gyakran érzi úgy, hogy túl sok hárul Önre a mindennapokban? Igen Nem
- Gyakran érzi úgy, hogy képtelen megbirkózni ezzel? Igen Nem
- Hajlamos arra, hogy befolyásolja mások erős véleménye? Igen Nem
- Hajlamos arra, hogy aggódjon amiatt, amit mások gondolnak Önről? Igen Nem

Distressz

- Hosszú időbe telik, míg el tudok aludni
- Nyugtalanul alszom
- Túl korán ébredek és nem tudok visszaaludni
- Fáradtan ébredek
- Gyomor-, belfájdalmak
- Ok nélküli gyors vagy erős szívverés
- Szédelés vagy ájulás érzet
- Nyomás vagy feszülés érzet a fejben
- vagy a testben
- Nehézlégzés vagy légszomj
- Fáradtság vagy energia hiány

Distressz tünetei

- Ingerlékenység
- Szomorúság vagy nyomott hangulat
- Feszültség vagy felhangoltság
- Elvesztettem az érdeklődésemet a dolgok iránt
- Pánik rohamok
- Azt hiszem, hogy testi betegségem van,
- de az orvos nem ismerte fel
- Ha olvasok, vagy hallok egy betegségről,
- észlelem magamon a tüneteit
- Ha érzek valamit a testemben, nehéz az,
- hogy másra gondoljak
- Hogyan értékeli az életminőségét?
Kiváló Jó Átlagos Rossz Szörnyű

Well-being Skálák

PHS-WB

- Az életemnek egyértelmű célja van (5/5)
- Legtöbbször értelmét látom annak amit véghezviszek (5/5)
- Vidám (3/5)
- Reménytelen (2/5)
- Családi életével való elégedettség (3/10, goal:7/10)
- Barátaival és társas kapcsolataival (7/10)
- Energia szintjével (2-4/10)

Bann CM et al.: Development and psychometric evaluation of the public health surveillance well-being scale. Qual Life Res. 2012 Aug;21(6):1031-43

Well-being Check

Giovanni Andrea Fava: Well-being check in.: G. A. Fava: Well-being therapy. Treatment Manual and Clinical Applications. p.34, Chapter 5. Karger, 2016

1. Az általános jóllétemmel kapcsolatos érzéseim

10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

2. A fizikai erőnléteimből fakadó jóllétem

10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

3. Uralom az élethelyzeteimet

10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

4. Az évek alatt elért fejlődésemmel és érésemmel kapcsolatos érzéseim

10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

5. Azzal kapcsolatos jó érzéseim, hogy mit tudok tenni még a jövőben

10	20	30	40	50	65	70	80	90	100
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

6. Örülök, hogy kiállhatok az elveimért

10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

7. Ha visszanézek az életemre meg vagyok elégedve azzal, ahogy a dolgom alakultak

10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

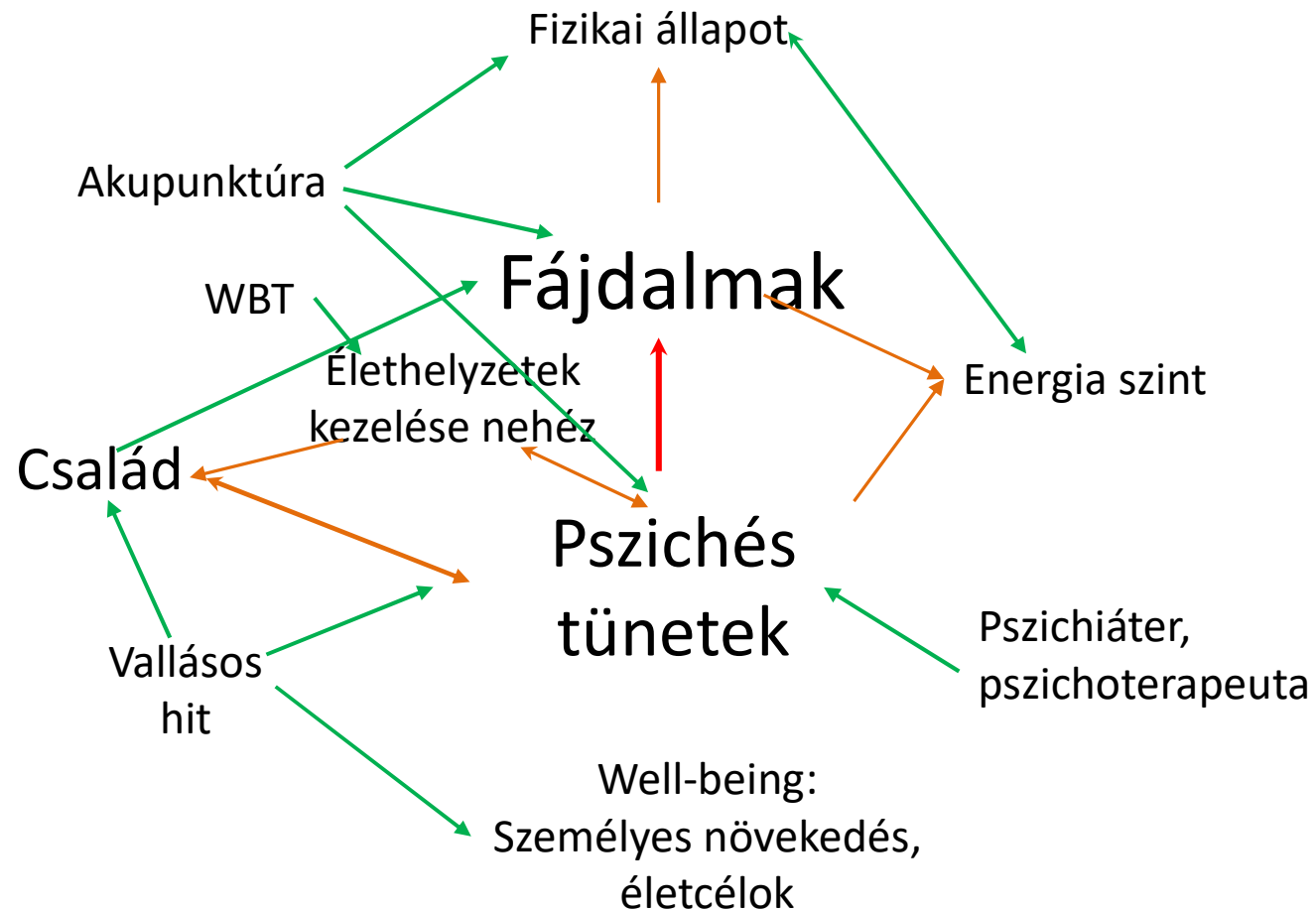
8. Azzal kapcsolatos érzésem, hogy sokat kapok másoktól a kapcsolataimban

10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

Depresszió, Szorongás, Stressz Skála

- Depresszió: 4 (normális)
- Szorongás: 13 (közepesen súlyos)
- Stressz: 26 (súlyos)
- Összpontszám: 43

Makroanalízis

Összegzés

- A krónikus fájdalom egyéni megtapasztalás, melyet az objektív szövetkárosodáson kívül pszichés tényezők jelentősen befolyásolnak.
- A pszichoszociális háttértényezők feltárása, és a tünetek megjelenésének sorrendje befolyásolhatja az alkalmazott terápiát.
- A krónikus fájdalom kezelésében tehát elengedhetetlen a betegre összpontosítani, mert gyakran nem érjük el a kívánt eredményt, ha betegség-központú a megközelítésünk.

KOSZONOM A FIGYELMET!
ajandekery@gmail.co
m

